

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік I.

Станиславів, четвер 11 грудня 1941.

Ч. 33.

ПЕРШІ ЯПОНСЬКІ ПЕРЕМОГИ

Атака на Сингапур

Імператорська Головна Квартира Японської Армії повідомляє, що японська війська повели рішучий наступ на фортецю Сингапур. Сильні ескадри авіації атакували цю морську твердиню з добрим успіхом, причому знищено декілька американських літаків.

Подвиги японської авіації

Японська авіація вела надзвичайно інтенсивні налети на різні далекі віддалені місця. Піддано бомбардуванню Гонконг, англійську базу в Південному Китаю. Летунство заливало теж острів Мальдів (1.800 км. на північний захід від Гавайських островів), важну повітряну і морську базу ЗДПА, де поцілено бомбами склади пального матеріалу. Затаковано теж британські бази на Малайських островах, де японці вспіли в декількох місцях висадити десант та опанувати деякі побережжя. Японське летунство затакувало одночасно позицію ворожих до Японії китайських військ в околиці Ян-Шян, розбиваючи військові казарми, та комунікаційні середники.

Сильний удар на Гаваї

Найтіжчий удар летунства і японської флоти був склерований на Гавайські острови, де сконцентровано величезні морські сили американської флоти (60 проц. всієї флоти). Гавайські порти є найсильнішою морською базою Америки на Тихому океані. Вже під час перших боїв затоплено 2 американські лінкори на 60 т. брт., а 8 кораблів так ушкоджено, що вони стали небосхадальні. Як віходить з американських повідомлень, американські урядові кола самі признаються вже до важких втрат в торговій і воєнній флоті.

Атака на Філіпіни

Ескадри японських бомбовиків з'явилися теж над Філіпінами, при чому збомбардовано зовсім летунську фабрику в Манілі. На побережжі Філіпін японці висадили морський десант та захоплено деякі надморські місцевості.

Японці в Сіамі

Як вже раніше подано, за спеціальним порозумінням з союзним урядом Сіаму (Тайланду) японські війська вступили в Бангкок, столицю Сіаму. Спроби англійських військ прорватись з Бірми в напрямі Бангкоку японці відкинули. Британська влада інтернувала тисячу японців, що знаходяться в Сингапурі.

Великі морські битви

З дій військ флот на Тихому Океані виникає дві великі морські битви. Одна ведеться в районі Гавайських островів, друга біля Філіпін. Одиниці військ флоту

Голландської Індії і ЗДПА, що діють в районах Філіпін і Малайських островів підпорядковані одній спільній англійській команді.

Шанхай працює для Японії

Японські війська взяли в цілковите посідання місто Шанхай (Китай). Всі установи, важні промислові, військові підприємства та фабрики, що колись належали до американців і англійців, продовжують дальнє нормальне працю під контролем японською. З вулиць міста щезла всяка пропаганда проти держав осі.

Затоплення двох великих англійських кораблів

Як подає Головна Квартира Японської Армії, нині рано завдано англійській флоті дуже тяжких ударів. Японське летунство затопило на схід від Малайських островів два величезні вовни британські кораблі. Перший з них на 35 тис. брт. наймодерніший і один з найбільших військових одиниць Англії (10 великих гармат, 16 менших, 32 протилетунські, 16 скорострілів, 4 літаки, 1.500 людей залоги) загнув в кількох хвилинах. Другий на 32 тис. брт. старався під час атаки утікти, але після поцілу бомб затонув теж в короткому часі.

Підкреслюється, що летунство з радіосом засягає на 1.800 км. діє з годинниковою прямо точністю.

Успіхи сухопутних військ

Висаджені на Філіпінах війська посуватимуться успішно наперед. До Сіямських портів причалили сильні відділи японської армії. Сухопутні війська поборюють наступ англійців з Бірми. На малайських островах з'являються важливі стратегічні пункти, що мають ключеву позицію в тому районі.

Зі східного фронту

Зима впливає на послаблення боївих дій на східному фронти. Тільки в районі Ростова проходять атаки німецького війська, при чому знищено одну залізничну стацію. Большевики поносять дальші втрати. Загони німецької авіації бомбардують залізничні шляхи та концентрації військ. На Кримі біля Евпаторії завязли бої. Втрати ворога на середушому фронти: 6 танків і 300 авт. Дуже сильна атака советських військ, замкнених в Ленінграді, мимо великої артилерійської підготовки і підтримки танків не поганася. Ворожі втрати: взятих 11 танків, багато ушкоджених. Фіні досягли на Півночі великих успіхів, зазнавши місто Каркунекі (на північному березі Онезького озера), перервно дефінітивно мурманську залізницю. Зайнято теж місцевість Повенець, що лежить над устам каналу Сталіна.

Авторитет і авторитарність

Коли в якім селі удається такий начальник громади, що розумно приказує, то всі слухають його рідно, всі його поважають, бо він же перший у селі; всі його бояться, бо він не жартує, але сурово карає, коли його хто не слухає; всі його люблять, бо він всім громадянам помагає відповідно до сил свого уряду, дає добру раду, пересторогу, науку. Про такого начальника громади кажемо, що він має в селі загально признану повагу або латинським словом: авторитет.

Та й вища влада шанує такого начальника громади, бо знають, що він виконує всікі прикази згари, але знають також, що такий війт не дасть собі, як то кажуть, наплювати в кашу. Словом — з авторитетним начальником громади числяться й півладні й наставники. І добре виходить на тім обидві сторони. Коли б хтось непокликаний видавав на авторитетного начальника громади несправедливий, загарячий, а не досить оправданий осуд, то проти цього осуду виступить кожний громадянин того села, бо він чує в собі обов'язок ставати в обороні своєго начальника, якого він сам поважає, а з ним ціла громада. Такий авторитет, таку повагу начальника громади можна б назвати громадянським авторитетом, бо люди відчули пошану до свого начальника добровільно, без ніякого примусу й бажають, щоб він постійно лишився на становищі начальника громади.

Чим же здобув собі начальник громади таку повагу? Безперечно високою ідейністю, безкорисністю, творчоздібностю та посвятою. Ці високі прикмети начальника громади захопили (або як кажуть чужим словом: засуґервали) більшість громадян, що й свої маси з правила привязані до життєвих дрібниць і не легко від них відриваються. Пірвона чинною волею та високими прикладами начальника, ця більшість громади вже безкритично, без усякої надуми, полонена саким чуттям і в'рою, що за начальником громади, сліпо скрояючись його наказам.

А начальник громади, добувши повне довірі більшості громади, приглядаючись щодня своїм громадянам, приходить до переконання, що не всі вони однаково віртні та що не всі вони діяльні чинники

поступу в громаді. Тільки деякі з них реалізують те, що називається поступом у громаді. Ці одиниці свою ідейністю, активністю, твердою волею та здібностями творять культурне життя громади, досягають здобутків, що ними користується ціла громада. От начальник громади й отримає себе такими людьми, каже їх вибраними громадянами до громадської ради, вибирає їх на становища різних громадських урядовців. Цих найкращих (найліпших) у громаді звали греки "аристої", отже від того й можна їх назвати "аристократами", або з-Французька "елітою", це вибраними. Начальник громади, як найкращий із найкращих, з вибраними найкращими громадянами кермус тоді громадою і то кермус силою й тяжістю поваги своєї та поваги еліти. Такий спосіб кермус називасмо авторитарним.

Таке саме, як у громаді, буває й у державах. І нині в Європі вже більшість держав має авторитетний метод (спосіб) керування державою. Отже авторитетний метод, це такий суспільно-політичний світогляд, що не вірить у владу більшості і здатність до влади визнає лише за сильною індивідуальністю (особистістю) та провідною меншістю. Іншими словами: авторитетний метод, замість кількості — числа, під флагом бере якість творчої одиниці.

Політичний лад будується тут на основах еліти (драбина ранг), авторитету й монократизму (правління одного чоловіка). В авторитетним устрою, як вище сказано, до керування державою мають право тільки найкращі (найліпші), це вибрані громадяни, що своїми здібностями, енергією й досвідом покликані творити провідну еліту нації — її духову аристократію. Отже ця еліта є мозком, нервом, душою нації. На чолі цієї еліти стоїть вождь і він разом з елітою веде за собою більшість нації — народні маси.

Цей новий політичний устрій звернений проти анархії політичної демократії та проти нівелюючого руйніцтва комуно-соціалістичного колективізму. Народи, що прийняли цей устрій, показали дотепер небувалу силу організації та творчості. Прозід між тими передами веде Великонімеччина зі своїм вождом Адольфом Гітлером.

Письмо Рузельта

Президент Рузельт вислав письмо до Конгресу, в якому між іншими пише, що день вибуху японсько-американської війни увійде в історію, як день підлости. Так цинічно висловлюється цей другий побіч Черчіля, спричинник всесвітньої війни.

ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНА ПРАЦЯ «ПРОСВІТИ»

Цього року мине 73 роки від часу заснування Т-ва «Просвіта», якого величезної ролі в житті національного народу не дається передати словами. Годі навіть приблизно уявити це якоюсь статистикою, чи рядом статей, бо все було б зачудо, все не могло б віддати повноцінної відродженню кільканадцять років для великої будови національного Храму.

Освітня праця взагалі є того роду, що вона не дається вхопити в звіт, а можна її лише вичутити і то у всесторонньому розвитку нації. І коли ми порівнямо теперішній стан нашої нації з станом у 1868 р., коли в Галичині не було майже ні одного українського товариства, не видавалося ніяких книжок, а з українських часописів виходила лише раз на дві неділі одна львівська «Правда», тоді побачимо, що поступ нашої нації пішов велетенськими кроками вперед.

А коли скажемо, що в осередку цілого того розвитку і двигуном поступу в освітньо-культурних, економічних і навіть політичних діяльностях стояла завжди «Просвіта», то побачимо, що праця «Просвіти» є всестороння, безпартійна, загальнонаціональна.

Не було й немає майже ніякого важнішого краєвого товариства в Галичині, яке не виводило б свого початку від «Просвіти», наприклад — у хронологічному порядку: наукове товариство ім. Т. Шевченка, «Рідна Школа», ремісниче товариство «Зоря», «Народна Торговля», руханкове товариство «Сокіл», Союз Українських Торговельних Спілок, або тепер Союз Українських Кооператив, Краєвий Союз Кредитових Кас, або Центральний Банк, «Сільський Господар», Маслосоюз, Товариство Охорони Восених Могил, найстаріші українські гімназії та інші школи завдячують свої початок «Просвіті».

Коли взяти дальше під увагу організаційну гостість праці в краю з її філіями в усіх повітах, із читальними, з сотками тисяч членів, згуртованих у тих читальніх, що

стоять під духовим впливом своєї керівної централі, а яких виховує «Просвіта» вже 73 роки своїми відварами, книжками та книжечками, що їх вийшло та розійшлося за час 73-ліття понад 5,000,000 примірників, то призначати мусимо, що це справді величезний вклад праці у всесторонній поступ і розвиток нації на новій українській ідеологічній релігійно-національній основі.

Тому заслужено можемо склонити голови перед такою працею «Просвіти», перед її проводом і тиличами тих безіменних просвітянських робітників, що клали й кладуть свою цеголку до ідейної, жертвової та довготривалої будови великого Завтра.

При цьому треба згадати, що розвиток Т-ва «Просвіта» не йшов завжди рівномірним шляхом, бо різні вороги, яких ніколи не бракували українському народові, старалися зупинити всячими способами оцей небезпечній для них прояв динаміки нашого народу. Тут, наочно, треба пригадати собі часи польської займанщини й большевицького лихоліття, що боляче відбилися на всьому нашему національному організмі.

Та наперекір усім ворогам українського народу Товариство «Просвіта» знозу відновлює свою діяльність і в річницю свого знаменного ювілею закликає всіх членів до дальнішої жертівної праці в рамках традиційної «Просвіти», закликавши зосередити біля своєго невгласного освітнього вогнища якнайширший круг нових освітніх діячів, а в програму своєї праці внести новий зміст, — зміст, опертий на довголітній праці й історії Товариства та достосований до вимог нинішнього часу й нових обставин.

Із сторони краю, з низинних кітін «Просвіти» повинен пролунати в цьому році клич: Привернути «Просвіті» те значення, яке вона здобула собі в попередніх давніх літах праці та на яке вона вповні собі заслужила.

Нехай щезнуть з цієї нагоди непорозуміння серед нашого народу! Нехай увесь наш народ с cementується в одну єдину цільність! Нехай усі з подвійною енергією візьмуться до просвітницької праці з кличем на вустах: За віднову давніх традицій «Просвіти»! Конний українець — членом «Просвіти»!

Заява Туреччини

Турецька Агенція повідомляє про становище турецького уряду до Далекосхідного конфлікту. Туреч-

чина і надалі буде задержувати неутралітет та поширює його і на Далекосхідну війну.

Порозуміння Австралії з Голяндською Індією

Умова в справі спільних баз

Частина американської преси повідомляє про договір між Австралією і Голяндською Індією в спра-

ві спільного обопільного уживання позітранів а також і морських баз.

Французи улаштовують протибольшевицьку виставку

Маршал Петен є протектором

На початку січня в Парижі буде відкрита протибольшевицька ви-

ставка під протекторатом маршала Петена.

НІМЕЦЬКА КУЛЬТУРНА СИЛА ФОРМУЄ СХІД

Щід таким заголовком привів «Лембергер Цайтунг» статтю з дня 30 листопада ц. р., яку подаємо в скороченні.

«Німецький військ, чи — коротко кажучи — німець, що, воюючи майже пів року, втискається в — герметично доторнену замкнуту від контингенту — сіті європейського Сходу, чи відбудовуючи сеїда на добутках уже просторах, масиши погляд на большевицьку дієльність, авіж кожий інший, хто тесретично міг б'язнати дуже подібно займатися цим питанням».

Культурний стан східних земель є таким, що правдиве значення дані відбудови цих країв може мати тільки німецька культура.

«Думки над цією проблемою, як указують відомості останніх тижнів, прибули з людьми, що повернулися з фронту, або письменно висловили свої погляди, зводяться до двох екстрем: північному заперечуючи інші будь — у майбутньому можливі, або дозускаючи — культурної відбудови на тих колонізаційних областях — постіснитися домагання найсильнішого німецького культурного впливу саме там. При тому ж належить для цих двох підходів підлогу аргументи найменшого характеру.

Можло б декому назавжди передумати дискутувати над такою проблемою в час, коли німецький країні мусить у верху чергу опанувати найменший хаос на добутому просторі,

а вільна, що потрісає основами експансії нашого народу, мусить бути ще далі ведена та с появами двох причин, що можуть оправдати саме такі міркування. Одна з них, це та обставина, що речі, які сильно интересують наших воїнів (отже найкращу частину нації) змушують і нас усіх до спільного уживання позітранів а також і морських баз.

Отже коли тепер німці на праці Фірера вступають на простори, сколоніовані іншими предками, або на ще дальніше висунуті терени, як посії та творці нового порядку в тому секторі Європи, явиються вони рівночасно представниками одної з найстаріших і найсильніших культурних націй Європи і світу. А теж природним є, що кожне іх є погання, кожна найменша реформа стану, який застали, буде виразником іх старої — як старіччя — культурної самовідомості та, рівночасно, мусить бути цінена, як культурний чин.

Культурним чином першого сріту є факт створення нового життя і нових варгостей, як це зіграло з волею Адольфа Гітлера з цілим натиском перевороту на відбитих від большевиків землях, що на протязі двох десетиліть були віддані незрозумілому руйнуванню: людському, духовому та матеріальному. Не було, б також пічного більш фальшивого, як бажання розуміти поняття культури в тому тісно зв'язаному змісі, який йому вимірюється в значенні культурного життя культурою — супроти таких обставин і такої дійсності, яку застали німці, що діють із працюючим Фірером на далекому Сході, — с всею тим, що можна внести порядок і правила, але що багато дальше на схід від Генералгубернаторства, аж до Остлан-

Операції південного летунства на Східному фронті

3 Головної Кватири Фірера 10 грудня.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

На східному фронті успішно відпerto місцеві наступи ворога. При цьому противник знову потерпів тажкі криваві втрати.

На південному відтинку східного фронту сильні зднання летунства порозбивали концентрації військ і випадкові точки танків та бомбардували успішно совєтські летовища.

Також в районі довкола Москви, як теж на північний схід від Ільменського озера ворог потерпів значні втрати через налети бойової авіації.

В Північній Африці тривають тажкі бої. Німецькі й італійські стрімкіпадні літаки успішно бомбардували транспортні колони і протилетунські становища. Німецькі мисливі літаки збили біля Тобрука 5 ворожих літаків.

Нові війни вибухають

Під натиском СДА

ТОКІО, 10 грудня.

Під натиском англійсько-американських військ злочинців, Голландські Індії випозили Японії війну. Також Костаріка видала Японії війну під натиском Вашингтону і Лондону. Костаріка лежить в Середній Америці. В дальшій часі спонукані була також Нікарагуа під натиском Англії та Америки виповісти Японії війну. І ця держава лежить теж у Середній Америці.

Під натиском СДА й Англії

ТОКІО, 10 грудня. Англійську концесію в Тієнціні зайняли японські війська. Всі важливі пункти підлягають контролю японських одиниць.

но призначана та не вимагала давати докази щойно гелер».

Генеральне Губернаторство може бути прикладом наукою для німців в їх дальшій праці на теренах, положених ще далі на схід.

Німецький культурний вплив в області Виселі — як на це вже виразно вказав Генералгубернатор у своїй останній берлінській промові — виявився на протязі століть таким тривалим і сильним, що німецька культура не лише промінювала на теренах сьогоднішнього Генералгубернаторства, а також мусить бути розглядана, як виключна основа ціlosti життя інвітого народу; якщо ж хоч би 181 міст завдачусв своє повстання — як це без сумніву було доказано — магдебурзькому міському праву, якщо ж усіди обличчя міст і краю в описані в творами будівництва німецьких мистецтв і куніців — то це свідоцтво таких адубутків, яких вартости для європейського суспільства не можна недоцілювати. Тай твердження, повторюване постійно генералгубернатором, що область Виселі — це німецький край і при Німеччині залишиться, основується на найміцнішому підложжі, яке заагалі може існувати. На тому підложжі могли творити німці, що тепер тут працюють для Великінімечської Держави Адольфа Гітлера — в противності до просторів поза Генералгубернаторством.

Бо багато з того, що там у ділянці культурного будівництва тільки що з трудом треба буде творити, тут — уже існувало й треба було лише дбайливі руки, щоб усе це повернути до давньої краси та величі. Адже на цих основах відбудувалося вже нове культурне життя німецтва, що швидко зан-

Допомогова акція українським полоненим

1. Негайно по одержанні інструкції ч. 1. (організаційної) скликати нараду активу місцевих громад для представити завдання Комісії та покликати членів Комісії до негайної праці.

Обговорити план переведення збіркової акції харчів і одягів для українських полонених.

Шід теперішню хвилю найважчіша справа це доживлення 150.000 українських полонених в зимових таборах.

Допомога для них буде можлива тільки тоді, коли зможемо придбати сухих харчів у стандартних пачках по 3 або 5 кілограмів.

Місткість пачки така: при 3 кілограмових пачках: 2 кілограми добре висушених в печі покраїного хліба, 1 кілограм неспушувальних товщів, (нуждається соління, топлене сало або топлене масло) або пів кілограма товщу і пів кілограма цибулі або часнику, сушених овочів, цукру і солі.

5 кілограмові пачки: 3 і пів кілограма сухарів, і півтора кілограма таких продуктів, як товщі, сушені овочі, цукор, цибулі, часник і соль, у кількості яку стати жертвовавця.

Вигляд і спосіб опакування: пачки повинні бути виготовлені у виді прямокутника, обложені по боках твердими матеріалами (дикта, текстура), з верха обшиті полотном (зі старого вишитого мішка), зашиті і добре обвязані жотузком. На пачці напис:

1. Дата виготовлення пачки. 2. Імя і прізвище жертвовавця. 3. Адреса жертвовавця.

Приклад. У пачках не вільно пересилати нічого іншого, крім вичисливих продуктів, бо в іншому разі може здати заборону дальше вести збіркову акцію. За сміс пачки відповідає жертвовавець.

Пачки належить зберігати у сухих і холодних місцях, а по закінченню збірки негайно переслати до назначених Комісією місць.

Крім сухих пачок переводиться ще збірку інших харчів, такі як крупи, мука, апіца, сир, товщі, фасоля, горіхи. Це важливо для потреб звільнених з волонту, хворих, що перебувають по шпиталах чи передільних пунктах, а яких треба виживити. Ті збірні харчеві датки доставляються рівночасно з "сухими пачками" до місця призначення.

Збірки переводяться на збіркових листах, які виповнюються в 3 примірниках. Перший примірник остас в Комісії, яка приймає збірку, другий примірник, на якому є підтверждений відбір збірки, дістас Повітова чи Волосна Комісія, як доказ виконання доручених завдань. Третій примірник задержує голова Кружка, який переводив збірку.

Місцеві Комісії чи Кружки повинні негайно по переведенні збірки власними засобами доставити харчі до назначеного місця. Йде про те, щоб харчі через брак відповідного перевозчика не псувалися.

Окружна чи Повітова Комісія перевіряє щотижна повідомлення до Красової Комісії про стан збірок та одержує від Красової Комісії диспозицію, куди пересилати збірки.

Окружні й Повітові Комісії проситься якісні підготовляти можливості перевозу збірок до Головного Магазину Українського Красового Комітету (Львів, Паркова 10), для подання негайної допомоги полоненим Українцям в таборі на Цитаделі у Львові та хворим полоненим в шпиталах.

За Красову Комісію Допомоги Полоненим у Львові:

А-р ТОМА ВОРОБЕЦЬ.

За Український Красовий Комітет у Львові:

А-р КОСТЬ ПАНЬКІВСЬКИЙ.

ізмат-зувалося, піддержало ініціативу генералгубернатора й розвивалося залишив постійному складовім окочах до співпраці сал — з усіх кругів того ж піменства.

Безешіро панування німецької культури в країні, яку відмеженою лінією Німеччини, та в якій інші перед двома роками надавав той чужо-національний елемент, дастесь ствердити не тільки як нагадання, а горі намічене досягнення, але також через розкіш своєрідного культурного життя, що знайшло свій виснаж у науці, мистецтві та вихованні.

Факт, що все, що зроблено в тому напрямку не є ціллю самою для себе, а слугує для засвоєння відновлюваного й сильнішого західництва німецького культурного елементу на Сході — кратні призначения та майбутності німецького народу — означає відповідь на много-кратно розражувану проблему майбутнього німецького культурного відновлення на нововідкритих просторах.

Бо так повно, як настановлена Фірмом на тих просторах німецька Управа проводить свою підтримку організацію та діяльність про позиточність цього континенту, так само повним є, що мусить бути зміненням і німецький культурний націонізм в цих просторах.

Для успішного скоєння цієї задачі слід — безумовно — перенести німецький культурний візін на Сході на основі всіх дотеперішніх досвідів. На це вказують лише великих історії німецької колонізації Сходу, але — вже в нашіх часах відмінно — області Балти, яка не була б удалася, коли б й основа її підбудова не була результатом німецької культурної сили".

